

ODVÁŽNY KOHÚTIK bulharská rozprávka

Dedko Pešo sa vracal z trhu. Pohodlne sedel na nízkom somárovi, kolísal sa a čosi si nôtil. Keď prišiel k drevenému mostu nad dedinským potokom, pobodol somára, aby rýchlejšie prešiel, a zvolal:

– Hijó, Marko!

Marko sa rozbehol, ale ako bežal po moste, podkova sa mu zaprela a odtrhla sa. Ostala ležať na moste a leskla sa tam ako strieborný polmesiac. Práve vtedy vyšiel z letného cárskeho paláca pozlátený koč, do ktorého boli zapriahnuté dva čierne kone s hviezdami na čelách a s chvostami dlhými až po zem.

– Cársky koč! – povedal starec Pešo a popohнал somárika nabok, aby sa vyhol z cesty.

Kone prefrčali okolo neho, spod kopýt im lietali iskry. Starec sa obrátil a zahľadel sa za jazdcami, ktorí cválali za kočom.

Pozlátený koč odrazu zastal na moste. Dvierka na koči sa pootvorili, z koča vykukla hlava s korunou a niečo rozkázala najbližšie stojacemu jazdcovi. Jazdec zoskočil na zem, sklonil sa, zdvihol čosi a podal to ruke, ktorá sa načahovala z koča. O chvíľku koč i jazdci zahli za zákrutu a stratili sa starcovi z očí.

– Ktovie, čo našli na moste? – bol zvedavý starček Pešo. Popohнал svojho somárika, ale somárik sa zakolísal a začal krívať.

Starec zoskočil zo somára, prezrel zvieraťu nohy, a keď videl, že jedna podkova chýba, pokýval hlavou, zarmútil sa a hnal Marka domov. Keď prišiel na dvorček, veľký ako dlaň pri svojom domčeku, vytiahol zo záhrenia vrecúško s drobnými peniazmi a prerátal ich. Keď zarmútený videl, že mu nepostačia na novú podkovu pre somára, zhlboka si vzdychol:

– Čo si len počnem s krivým Markom?

Dedo Pešo mal okrem somárika Marka i odvážneho kohútika so žltými čižmičkami a ošklbaným chvostom, ktorý pripomínal jeho bitky s inými kohúťmi. Kohútik sa postavil pred gazdu a povedal:

– Prečo vzdycháš, dedo Pešo? Hore hlavu! Videl som, kto odniesol podkovu nášho Marka. Nech nie som Pešov kohút, ak ti ju nedonesiem!

A hrdý kohútik sa vybral do cárskeho paláca. Šiel, šiel, až prišiel k rieke bez brodu a mosta. Zastavil sa na brehu a rozmýšľal, ako prejsť na druhú stranu. Rozmýšľal, trápil sa, až si napokon povedal:

– Čo sa mám trápiť?

Vtom sa sklonil, natiahal krk a začal piť. Vypil celú riekú a prešiel na druhú stranu.

A šiel ďalej. Vošiel do hustého lesa. Ako si tak kráča, vyskočil odrazu proti nemu lev a vyceril zuby:

– Hej, ty čo chodíš na dvoch nohách, kto ti dovolil vstúpiť do môjho lesa? Strať sa, lebo ťa zožeriem!

– Zožerieš mi chvost! – odpovedal kohút. – Ustúp mi z cesty!

Lev otvoril papuľu.

– Počuješ, – rozhorčil sa kohút, – nezmizneš?

Natiahol krk, zobol do leva a zhltol ho.

Neskoro večer kohút s ošklbaným chvostom prišiel do cárskeho paláca, preletel do záhrady a sadol si na konár práve pred otvoreným oknom na izbe, v ktorej spal cár. Na sklenom stolíku vedľa cárskej hlavy sa leskla podkova deda Peša.

– Kikirikííí! – zakikiríkal kohút a zatrepotal krídlami.

Cár sa prebudil a vyvalil oči:

– Kto sa opovažuje rušiť môj cársky sen? – rozčúlil sa cár.

– Ja! odvetil kohút.

– Čo chceš?

– Podkovu!

– Nedám ju! To je môj talizman! – odpovedal cár, vzal podkovu zo stolčeka a schoval ju do záhrenia.

Vtedy kohút ešte silnejšie zakikiríkal.

– Dokedy tu budeš kikiríkať? – spýtal sa cár.

– Celú noc budem spievať a nenechám ťa spať, ak mi nedáš podkovu.

– Tak? – povedal cár a tri razy zatlieskal.

V tej chvíli vbehlo do izby deväť dvoranov a padlo pred cárom na kolená.

– Čo rozkážeš, pane?

– Po prvé vám rozkazujem, aby ste vykúrili pec, v ktorej sa pečie chlieb pre celé vojsko! Po druhé vám rozkazujem, aby ste chytili tamtoho kohúta a hodili ho živého do pece! Nech zhorí!

Dvorania vykonali, ako im cár rozkázal. Urobili oheň vo veľkej peci, a keď plameň blčal až do výšky kolien, hodili do nej kohútika.

Kohút sa však nenaľakal. Len čo stúpil na uhlíky, otvoril zobák a zaspieval si:

Lej sa, voda, lej,
všetka sa vylej,
uhlíky zahas,
vylej sa naraz.

Ani nestačil vypovedať toto zaklínadlo a zo zobáka mu strekol potok vody a zalial pec. Uhlíky zhasli.

Ráno vyšiel kohútik zdravý a živý z pece a celý deň sa prechádzal po záhrade pod oknami rozhnevaného cára. A večer, len čo cár zaspal, znovu zakikiríkal:

– Zasa? – vyskočil cár. – Veď ťa ja naučím!

A rozkázal dvoranom, aby hodili kohútika do zverinca, kde bolo plno hladných vlkov a prefíkaných líšok.

Keď sa kohút našiel vo zverinci, nestratil hlavu od strachu, ale otvoril zobák a zaspieval:

Levík, teraz v nůdzi som,
ukáž, že si junákom!

Lev vyskočil z kohútovho zobáka, a kým kohút napočítal do troch, podusil všetkých vlkov a všetky líšky. A kohútik vyletel zo zverinca živý a zdravý.

Na tretiu noc zasa zakikirikal pred otvoreným cárovým oknom. Cár sa vzdal, lebo nikto nemohol prejsť cez rozum takému junáckemu kohútovi. Vytiahol podkovu, zavesil ju kohútovi na krk a zvrieskol:

– Tu máš podkovu a strať sa mi z očí!

Kohút sa pobral do dediny, aby potešil smutného deda Peša, a lev sa vrátil do lesa.

z knihy:

Drevený trón

Napísal Georgi Vlčev, preložila Júlia Stajková, ilustroval Štefan Cpin.

Bratislava: Mladé letá 1983, str. 151 – 154.